

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 197/2021 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Suvi Kankare, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Sonja Töyrylä, liikenne- ja viestintäministeriö
- poliisitarkastaja Konsta Arvelin, Poliisihallitus
- johtava asiantuntija Susanna Metsälampi, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Leila Iikkanen, Liikenne- ja viestintävirasto
- ympäristöpäällikkö Kirsi Pitkäranta, Finavia Oyj
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Timo Koskinen, Finnair Oyj
- Head of ASM Teppo Asanti, Fintraffic Lennonvarmistus Oy
- hallituksen jäsen Markku Roschier, RPAS Finland ry
- edunvalvonta-asiantuntija Juha Silvennoinen, Suomen ilmailuliitto - SIL
- puheenjohtaja Markku Puumalainen, Suomen Lennonjohtajien Yhdistys ry
- hallituksen jäsen ja sihteeri Johanna Jarva, Suomen Lennonjohtajien Yhdistys ry
- puheenjohtaja Lauri Soini, Suomen Lentäjäliitto ry
- jäsen, liikennelentäjä Matias Rintaniemi, Suomen Lentäjäliitto ry
- hallituksen jäsen Jukka Pekka Kinon, Suomen Moottorilentäjien Liitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- puolustusministeriö
- ympäristöministeriö
- Rajavartiolaitos

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ilmailulakia, liikenteen palveluista annettua lakia, sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, rikoslakia ja puolustusvoimista annettua lakia. Samalla vuoden 2009 ilmailulain kaksi nykyisen ilmailulain siirtymäsäännöksellä voimaan jätettyä pykälää kumottaisiin.

Esityksen mukaan kansallista ilmailusääntelyä päivitettäisiin vastaamaan EU:n lainsäädäntöä sekä toteutettaisiin useita lainsäädäntötekniisiä täsmennyksiä ja korjauksia. Tavoitteena on kansallisen ilmailusääntelyn selkeyttäminen, viranomaisen toimivaltuuksien täsmentäminen sekä siviili-ilmailun korkean turvallisuustason ylläpitäminen.

Eräiden kansallisen sääntelyn alaan kuuluvien ilma-aluksien lentokelpoisuuden tarkastamista sujuvoitettaisiin. Matkustajien kuljettamisesta historiallisella ilma-aluksella olisi jatkossa ilmoitettava, jos toiminta ei muutoin kuulu luvan- tai ilmoituksenvaraisuuden piiriin. Lentomenetelmiä ja eräitä lennonvarmistuspalveluita koskevia vastuita täsmennettäisiin. Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun suorittamista helpotettaisiin säätämällä palvelua koskevasta tiedonsaantioikeudesta. Lentopaikkojen rakentamislupaa koskien tehtäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämiä muutoksia. Lentopaikka-avustuksien myöntäminen siirrettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi. Tarkastuslentäjän tehtävän luonne julkisena hallintotehtävänä vahvistettaisiin laissa. Ilma-aluksen rekisteröinnissä tarvittavia tietoja täsmennettäisiin.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltuuksia kansallisena siviili-ilmailun turvallisuusviranomaisena täydennettäisiin ja täsmennettäisiin. Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltuutta rajoittaa tai asettaa ehtoja lentoliikenneoikeuksien käytölle täsmennettäisiin. Liikenne- ja viestintäviraston oikeutta puuttua ilmoituksenvaraiseen ilmailutoimintaan täsmennettäisiin. Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltuutta kieltää lento ja estää ilma-aluksen lähtö täydennettäisiin EU:n lainsäädännössä edellytetyllä tavalla kattamaan tilanteet, joissa turva-asetuksessa säädettyä ei ole noudatettu. Lentoaseman pitäjällä ja ilmaliikennepalvelun tarjoajalla olisi oikeus havainnoida oikeudetonta miehittämätöntä ilmailua välitystietojen avulla.

Rikoslain liikenneturvallisuuden vaarantamista koskevaa tunnusmerkistöä tarkistettaisiin ilmailusääntelyn systematiikan kehityksen johdosta. Keskeisimpien miehittämätöntä ilmailua koskevien EU-säännösten vastainen toiminta sanktioitaisiin rikkomuksena. Muilta osin ehdotetut muutokset ovat pääosin teknisiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan viimeistään 31.12.2021.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Lentoliikenneoikeuksien käytön rajoittaminen

(1) Asiantuntijakuulemisissa on esitetty huomioita lentoliikenneoikeuksien käytön rajoittamista koskevaan ehdotukseen. Erityisesti covid-19-tartuntatautiepidemian aikana on havaittu ongel-

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

mia lentoreittien rajoittamisen osalta. Tämän vuoksi on katsottu, että 126 a §:n 3 momenttia tulisi täydentää säätämällä liikenneoikeuksien kiellon, rajoittamisen tai ehtojen asettamisen viimesijaisuudesta.

(2) Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan ehdotetun 126 a §:n 3 momentin mukaan kiellon, rajoituksen tai ehdon tulisi olla lentoliikenneasetuksen 21 artiklassa tarkoitettulla tavalla suhteellisuusperiaatteen mukainen. Suhteellisuusperiaatteen mukaan päätettävien toimenpiteiden vaikutukset eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen toimenpiteillä tavoiteltavien päämäärien aikaansaamiseksi. Ehdotetun 126 a §:n säännöskohtaisissa perusteluissa onkin todettu, että lentoliikennettä tulisi pyrkiä rajoittamaan mahdollisimman vähän ja että ensisijaisesti kyseeseen tulisivat lentoreitin käytölle asetettavat ehdot tai rajoitukset. Lentoreitin käytön kieltäminen kokonaan olisi perustelujen mukaan viimesijainen keino, jota olisi käytettävä ainoastaan silloin, kuin perusoikeuksiin vähemmän puuttuvat keinot eivät ole riittäviä. Käytännössä tämä edellyttää sitä, että ehdotetun 126 a §:n mukainen kiello, rajoitus tai ehto voitaisiin asettaa vain, jos se on tilanteessa toimivaltaisen viranomaisen laatiman riskiarvion perusteella välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

(3) Valiokunta korostaa, että elinkeinotoimintaan puuttumisen on aina oltava viimesijainen keino, vaikkei sitä olisi nimenomaisesti kirjattu pykälätekstiin. Myös hallintolain 6 § edellyttää yleisesti, että viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetussa 126 a §:ssä todetaan useassa kohdin, että kiello, rajoitus tai ehto voidaan asettaa vain välttämättömistä syistä.

Vahvistettu oikeudenmukainen turvallisuuskulttuuri

(4) Ilmailussa on voimassa sääntelyssäkin vahvistettu oikeudenmukaisen turvallisuuskulttuurin (positive safety culture tai just culture) periaatteen mukainen ilmoittajan suoja, jonka mukaan henkilöitä ei rangaista sellaisista toimenpiteistä tai laiminlyönneistä, jotka ovat näiden kokemuksen ja koulutuksen kannalta oikeasuhtaisia, vaikka niihin olisi liittynyt vähäistä huolimattomuutta tai määräyksistä poikkeamista. Asiantuntijakuulemisessa on kannettu huolta siitä, että esityksellä olisi kielteisiä vaikutuksia turvallisuuskulttuuriin. Ilmailun poikkeuksellista ja tehokasta positiivista turvallisuuskulttuuria ja siihen liittyvän luottamuksellisen raportointikulttuurin säilymistä on pidetty erittäin tärkeänä.

(5) Liikenne- ja viestintäministeriöltä saadun selvityksen mukaan ilmailulain 178 § soveltuu ainoastaan tahallisiin tai törkeästä huolimattomuudesta aiheutuneisiin rikkomuksiin. Näin ollen vähäisistä, inhimillisistä virheistä ei rangaista nykyään eikä jatkossakaan. Tämän lisäksi poikkeama-asetuksen 15 artiklan 2 kohdassa on säädetty, ettei poikkeamailmoituksessa kerättyjä tietoja saa käyttää esimerkiksi syyllisyyden tai vahingonkorvausvelvollisuuden osoittamiseen. Kyse on siitä, että poikkeamailmoituksen perusteella saatuja tietoja ei käytetä muuhun kuin turvallisuuden edistämiseen tähtäävään työhön.

(6) Voimassa olevassa ilmailulaissa on kuitenkin hyväksytty se, että oikeudellisiin toimenpiteisiin voisi ryhtyä sellaisissa törkeän huolimattomissa tapauksissa, jotka voivat vakavalla tavalla vaarantaa turvallisuutta. Raportoitavissa vaaratilanteissa on saadun selvityksen mukaan kyse lähes aina huomattavasti lievemmistä teoista kuin törkeän huolimattomista tai tahallisista teoista. Poikkeamailmoituksen piiriin kuuluvasta teosta voi siis liikenne- ja viestintäministeriön mukaan

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

olla seurauksia vain silloin, kuin kyse on tahallisesta laiminlyönnistä tai törkeästä huolimattomuudesta. Tällaisia vakavia tekoja poikkeama-asetuksen 2 artiklan 12 kohdan mukainen oikeudenmukainen turvallisuuskulttuuri ei siis nykyiselläänkään suojaa.

(7) Liikenne- ja viestintäministeriöltä saadun selvityksen mukaan ehdotus ei muuta nykytilaa eikä sitä lähtökohtaa, että henkilöä kannustetaan ilmoittamaan sattuneista vaara- ja poikkeamatilanteista turvallisuuden kehittämistä varten. Valiokunta toteaa tyytyväisyydellä, että saadun ilmoituksen mukaan ilmailulain 178 §:n 1 momentin 10 kohdan muutos ei laajenna eikä tee ilmailurikkomuksen tunnusmerkistöä ankarammaksi kuin lainsäätäjän alkuperäinen tarkoitus on ollut.

Miehittämättömät ilma-alukset

(8) Asiantuntijakuulemisessa on noussut esille kysymys, jääkö ehdotetun havainnointitoimivallan käyttöönotto lentopaikan pitäjän tai ilmailiikennepalvelun tarjoajan aktiivisuuden varaan. Liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että ehdotetun toimivallan käyttöönotto jätetään ilmailiikennepalvelun tarjoajan ja lentopaikan pitäjän päätettäväksi, sillä velvollisuutta havainnointitoimintaan ei nähty valmistelussa tarpeelliseksi säätää. Hallituksen esityksen valmistelun aikaisen lausuntopalautteen johdosta pitäydyttiin velvoittavan sääntelyn sijaan mahdollistavan säännöksen ehdottamisessa. Näin ollen toimija voisi itse päättää, onko havainnointitoimivallan käyttöönotto tarkoituksenmukaista sen omassa toiminnassa.

(9) Esityksen mukaan tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä. Viittaus muuhun lakiin tarkoittaa esimerkiksi poliisin tiedonsaantioikeuksia esitutkinnassa. Asiantuntijakuulemisessa on pidetty välttämättömänä, että säännöksen osalta tulisi varmistaa, ettei se tarpeettomasti velvoita lentotaseaman pitäjää ja ilmailiikennepalvelun tarjoajaa hävittämään tietoja heti vaan osaltaan varmistamaan esimerkiksi poliisilta, ovatko tiedot poliisille tarpeellisia asian jatkokäsittelyn kannalta. Tällainen tilanne on varsin konkreettinen silloin, kun poliisi on päättänyt ryhtyä puuttumaan miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun poliisille tehdyn ilmoituksen perusteella. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä kuvattu tilanne lukeutuu juuri mainittuun "ellei laissa toisin säädetä" -viittaukseen eikä näin ollen ole tarvetta muuttaa lakiehdotusta.

(10) Asiantuntijakuulemisessa on korostettu myös miehittämättömän ja miehitetyn ilmailun yhteensovittamista ja pidetty tärkeänä, että kaikille lentopaikoille määritellään suorakaiteen muotoiset rajoittavat niin kutsutut UAS-ilmatilasuojavaiohykkeet. Edelleen on todettu, ettei lentomenetelmiä ja sen suunnittelua sekä lennonvarmistuspalveluita ja toteutusta koskevissa teksteissä käy selväksi, koskevatko ne miehittämättömä ilmailua, vaikka miehittämätön ilmailu tulee olemaan merkittävässä vuorovaikutuksessa miehitetyn ilmailun kanssa. On katsottu, että lakimuutoksessa tulisi huomioida paremmin miehittämättömän ilmailun tarpeet ja palvelut, jotta nopeasti laajenevaa toimintaa voidaan linjata, ja että ilmatilaa koskevien kieltoalueiden, rajoittavien alueiden sekä muiden alueiden perustamiseen olisi syytä olla riittävän painavat perusteet. Ylipäänsä miehittämättömän ilmailun rajoituksia arvioidessaan viranomaisen tulisi varmistaa, etteivät rajoitukset estä kuntien liikennesuunnittelua.

(11) Liikenne- ja viestintäministeriöltä saadun selvityksen mukaan hallituksen esityksessä ei käsitellä UAS-ilmatilavyöhykkeiden tai muiden miehittämättömä ilmailua rajoittavien alueiden tai

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

U-space-ilmatilojen perustamista. Toimivalta UAS-ilmatilasuojavyöhykkeiden perustamiseksi on voimassa olevan ilmailulain mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla, eikä tehtävää ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää ministeriölle.

(12) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö seuraa ilmailusääntelyn kehittämistarpeita sekä selvittää muutosehdotuksia osana lainvalmisteluprosesseja.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5. Laki rikoslain 23 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta

1 §. Liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Oikeusministeriön lausunnon mukaisesti valiokunta on lisännyt rikoslain 23 luvun 1 §:n määritelmän yhteyteen yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 lyhenteen eli EASA-asetuksen.

2 §. Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen. Valiokunta on selkeyttänyt pykälää käyttäen EASA-asetuksen lyhennettä täyden nimen sijasta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 197/2021 vp sisältyvät 1.—4. ja 6. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 197/2021 vp sisältyvän 5. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ilmailulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ilmailulain (864/2014) 47 §:n 1 momentin 5 kohta, 148 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 150 ja 156 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 965/2018,

muutetaan 2 §:n 9, 16 ja 25 kohta, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin 3 kohta, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 18, 39 ja 40 §, 47 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 55 §:n 1 momentti, 57 §:n 2 ja 3 momentti, 108 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 110 §, 111 §:n 2 momentti, 112 ja 138 §, 141 §:n 1 momentin 2, 9 ja 10 kohta, 146 §, 152 §:n 2 momentti, 153 §:n 1 momentin johdantokappale, 166 §:n 1 momentin 2 kohta, 170, 174 ja 178 § sekä 181 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohta sekä 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 9, 16 ja 25 kohta, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 55 §:n 1 momentti ja 181 §:n 3 momentin 1 ja 5 kohta sekä 4 momentti laissa 534/2020, 3 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin 3 kohta, 18, 39 ja 40 §, 47 §:n 1 momentin 1 ja 6 kohta, 57 §:n 2 ja 3 momentti, 111 §:n 2 momentti, 141 §:n 1 momentin 2, 9 ja 10 kohta, 146 §, 152 §:n 2 momentti, 153 §:n 1 momentin johdantokappale, 166 §:n 1 momentin 2 kohta ja 170 § laissa 965/2018, 174 § laissa 320/2018 ja 178 § laeissa 965/2018 ja 534/2020, sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 534/2020, uusi 26 ja 27 kohta, 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 5 ja 6 momentti, lakiin uusi 44 a §, 47 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 7 kohta, lakiin uusi 79 a §, 80 §:ään uusi 3 ja 4 momentti, lakiin uusi 81 a—81 c ja 88 a §, 141 §:n 1 momenttiin uusi 11 kohta, 153 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 965/2018, uusi 7 momentti, lakiin uusi 169 a §, 181 §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 534/2020, uusi 6 kohta ja lakiin uusi 181 a § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *lentotoimintaluvalla* EASA-asetuksen 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tai kansallisten vaatimusten mukaista ilmoitusta, todistusta ja lupaa, joilla osoitetaan, että lentotoiminnan harjoittajalla on riittävät valmiudet ja keinot täyttää turvallisesti oikeuksiinsa liittyvät velvoitteet luvassa tarkoitetussa ilmailutoiminnassa;

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

16) *valtion ilmailulla* ilmailua tulli- tai poliisitoiminnassa, etsintä- tai pelastuspalvelussa, pelontorjunnassa, rajavalvonnassa, rannikkovartioiden taikka sellaisessa niihin verrattavassa toiminnassa tai palvelussa, jota suorittaa julkisen viranomaisen toimivaltuudet saanut toimija tai jota suoritetaan sen puolesta yleisen edun nimissä viranomaisen valvonnassa ja vastuulla;

25) *lentopaikalla* määriteltyä aluetta, joka sijaitsee maalla tai vedessä taikka maalla olevalla kiinteällä tai merellä olevalla kiinteällä tai kelluvalla rakennelmalla ja jota on tarkoitus käyttää kokonaan tai osittain ilma-aluksen saapumista, lähtemistä ja maassa tai vedessä liikkumista varten ja johon kuuluvat lentopaikan toiminnan kannalta tarpeelliset rakennukset, rakennelmat ja laitteet, vesialueilla liikennealueeseen liittyvät laiturit tai muut rantautumispaikat sekä pelastustiestö ja ne suoja-, esterajoitus- tai muut alueet, joita tarvitaan lentopaikan ylläpitoon, käyttämiseen ja turvavalvontaan;

26) *lentomenetelmällä* joukkoa ennalta määritettyjä lentoliikkeitä, joita ohjaajan on tarkoitus seurata ja jotka on julkaistu sähköisessä, painetussa tai digitaalisessa muodossa tai molemmissa; lentomenetelmä suoritetaan joko mittarilentosääntöjen tai näkölentosääntöjen mukaisesti;

27) *ilmaliikenteen hallintaa koskevalla täytäntöönpanoasetuksella* ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta annettua komission täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/373, sellaisena kuin se on muutettuna komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2020/469.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii Suomen kansallisena ilmailuviranomaisena. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään Liikenne- ja viestintäviraston tehtävistä, virasto toimii seuraavissa Euroopan unionin säädöksissä tarkoitettuna toimivaltaisena kansallisena viranomaisena:

Liikenne- ja viestintävirasto päättää EASA-asetuksen 71 artiklassa tarkoitettujen poikkeuksien myöntämisestä ja vastaa mainitussa artiklassa tarkoitetuista jäsenvaltion velvollisuuksista.

Poliisi valvoo omalla tehtäväalueellaan tämän lain sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista miehittämättömässä ilmailussa.

7 §

Sotilasilmailua koskevat tarkennukset ja poikkeukset

Sotilasilmailuun sovelletaan tämän lain ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) säännöksiä seuraavin tarkennuksin ja poikkeuksin:

3) sotilasilmailuviranomainen:

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

- a) antaa määräykset sotilasilmailun lentokelpoisuusvaatimuksista ja lentokelpoisuustodistuksen antamisesta;
 - b) antaa suomalaisen sotilasilma-aluksen tyyppihyväksyntätodistuksen;
 - c) voi antaa suomalaisen sotilasilma-aluksen melutodistuksen;
- — — — —

9 §

Eräitä muita ilma-aluksia ja laitteita koskevat poikkeukset

Tätä lakia sovelletaan tässä pykälässä tarkoitettuihin ilma-aluksiin ja laitteisiin. Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää vähäisiä poikkeuksia siitä, mitä 2—7 luvussa sekä liikenteen palveluista annetun lain lentomiehistön pätevyyksiä ja koulutusta koskevassa 14 luvussa säädetään:

- 1) ultrakevyelle ilma-alukselle;
- 2) historialliselle ilma-alukselle;
- 3) ilma-alukselle, joka on erityisesti suunniteltu tai muutettu tutkimus-, kokeilu- tai tieteellisiin tarkoituksiin;
- 4) harrasterakenteiselle ilma-alukselle;
- 5) alun perin sotilastarkoituksiin suunnitellulle ilma-alukselle;
- 6) EASA-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettulle ilma-alukselle.

Mitä 2—4 ja 7 luvussa sekä liikenteen palveluista annetun lain 14 luvussa säädetään, ei sovelleta seuraaviin ilma-aluksiin ja laitteisiin:

- 1) painopisteohjattu ultrakevyt lentokone ja moottoroitu laskuvarjo;
- 2) liidin, jonka rakenteellinen massa yksipaikkaisena on enintään 80 kiloa tai kaksipaikkaisena 100 kiloa;
- 3) muu kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu ilma-alus, jonka rakenteellinen massa polttoaine mukaan luettuna on enintään 70 kiloa; tällä ei kuitenkaan tarkoiteta miehittämätöntä ilma-alusta.

Mitä 3, 4 ja 7 luvussa säädetään, ei sovelleta miehittämättömään ilma-alusjärjestelmään.

Jos lentoturvallisuuden kannalta ei ole estettä, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää 2 momentissa tarkoitetuille ilma-aluksille ja laitteille vähäisiä poikkeuksia 5 ja 6 luvun säännöksistä.

Jos turvallisuus- tai ympäristövaikutukset sitä edellyttävät, Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa 2 momentissa tarkoitettuja ilma-aluksia ja laitteita sekä miehittämättömiä ilma-alusjärjestelmiä, urheilulaskuvarjoa ja nousuvarjoa koskevia teknisiä, toiminnallisia sekä ohjaajalta edellytetävää tietoa, taitoa, kokemusta ja ikää koskevia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä valmisteltaessa on kuultava ilmailualan valtakunnallisia harrastejärjestöjä.

10 §

Oikeus ilmailuun Suomen alueella

Suomen alueella ilmailuun käytettävällä ilma-aluksella on oltava Suomen tai muun Chicagon yleissopimukseen liittyneen valtion kansallisuus tai erityinen Liikenne- ja viestintäviraston antama lupa, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista muuta johdu. Tämä vaatimus ei kuitenkaan koske 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilma-alusta eikä miehittämätöntä valtion ilma-

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

alusta. Vieraan valtion sotilasilma-aluksen ja valtion ilma-aluksen käytöstä Suomen alueella säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Rekisteröintivaatimuksista miehittämättömän ilmailun osalta säädetään lisäksi EASA-asetuksessa ja miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksessa.

— — — — —

18 §

Rekisteröinnin hakeminen

Ilma-aluksen omistajan on haettava rekisteröintiä Liikenne- ja viestintävirastolta.

Hakemuksessa on ilmoitettava tiedot:

- 1) ilma-aluksesta, sen käyttötarkoituksesta ja pääasiallisesta lähtöpaikasta;
- 2) ilma-aluksen omistajasta;
- 3) ilma-aluksen käyttäjästä, haltijasta ja ilma-aluksen omistajan, käyttäjän ja haltijan edustajasta;
- 4) ilma-aluksen edellisestä omistajasta.

Hakemukseen on lisäksi liitettävä selvitys saannosta tai ilma-aluksen hallinnan tai käyttöoikeuden perusteesta ja siitä, että ilma-alus saadaan 17 §:n mukaisesti merkitä rekisteriin Suomessa.

3 luku

Ilma-aluksen lentokelpoisuus ja päästörajoitukset

39 §

Lentokelpoisuuden valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo, että ilma-alukset sekä niiden laitteet ja osat täyttävät 33 §:n mukaiset lentokelpoisuutta koskevat vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ilma-alus ja määrätä sillä lennettäväksi koelentoja. Ilma-aluksen omistaja, haltija ja käyttäjä vastaavat koelentojen järjestämisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi käyttää lentokelpoisuuden valvonnassa apunaan 35 §:ssä tarkoitettua lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiota sekä huolto-organisaatiota ja muuta koti- tai ulkomaista asiantuntijaa.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa lentokelpoisuuden toteamiseksi ja valvomiseksi tarkempia teknisiä ja menettelyä koskevia määräyksiä:

- 1) tekemistään lentokelpoisuuden tarkastuksista;
- 2) organisaation tai asiantuntijan Liikenne- ja viestintäviraston apuna tekemien lentokelpoisuuden tarkastusten sisällöstä ja järjestelyistä;
- 3) ilma-aluksen käyttöiän jatkamiseksi tarvittavien ja muiden erityisten tarkastusten sisällöstä, järjestelyistä sekä tekijästä.

40 §

Lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntäminen ja uudistaminen

Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttama lentokelpoisuustarkastaja myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen tekemänsä lentokelpoisuustarkastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistusta tai ilmailuun annettavan luvan myöntämistä koskevat vaatimukset.

Jollei lentokelpoisuustarkastusta ole kohtuudella suoritettavissa, Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää tai uudistaa lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen sekä myöntää lentokelpoisuustodistuksen tai 38 §:n 2 momentissa tarkoitetun luvan ilmailuun tekemänsä tarkastuksen perusteella, jos ilma-alus täyttää tarkastushetkellä lentokelpoisuustodistuksen tai luvan ilmailuun myöntämisen vaatimukset.

Poiketen siitä, mitä 1 momentista säädetään, Rajavartiolaitoksen käytössä olevien ilma-alusten lentokelpoisuuden tarkastaa ja lentokelpoisuuden tarkastustodistuksen myöntää tai uudistaa Liikenne- ja viestintävirasto tai Rajavartiolaitos Liikenne- ja viestintäviraston valtuuttamana.

Liikenne- ja viestintävirasto voi valtuuttaa lentokelpoisuustarkastajaksi lentokelpoisuuden hallintaorganisaation, huolto-organisaation tai muun koti- tai ulkomaisen asiantuntijan, jolla on lentokelpoisuuden tarkastamiseksi tarpeellinen ammattitaito, työvälineet, työtilat, työmenetelmät ja ohjeet. Valtuutus annetaan määräajaksi tai toistaiseksi.

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo valtuuttamiensa organisaatioiden ja asiantuntijoiden tarkastustoimintaa. Mitä 14 luvussa säädetään lupia koskevista hallinnollisista seuraamuksista sovelletaan myös lentokelpoisuustarkastajan valvonnassa.

Liikenne- ja viestintävirasto antaa lentoturvallisuuden riittävän tason varmistamiseksi Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin sekä EASA-asetukseen ja sen nojalla annettuihin komission asetuksiin perustuvia tarkempia määräyksiä lentokelpoisuustarkastajien valtuuttamisesta sekä tarpeellisesta ammattitaidosta, työvälineistä, työtiloista, työmenetelmistä ja ohjeista.

44 a §

Melutodistus

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta melutodistuksen Suomessa rekisteröidylle ilma-alukselle, jos ilma-aluksen aiheuttamasta melutasosta esitetään luotettava selvitys.

Ilma-aluksen omistajan tai haltijan on uusittava voimassa oleva melutodistus, jos ilma-alukseen tehdään meluun vaikuttavia muutostöitä.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa Chicagon yleissopimuksessa tarkoitettuihin standardeihin ja suosituksiin perustuvia tarkempia määräyksiä ilma-aluksen aiheuttaman melutason luotettavasta selvittämisestä, 2 momentissa tarkoitetuista muutostöistä sekä melutodistuksen muodosta ja tiedoista.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

47 §

Luvan myöntämisen edellytykset ja luvan lajit

Seuraavien lupien myöntämisen edellytyksenä on, että asianomainen iältään, terveydeltään, tiedoiltaan, taidoiltaan, koulutukseltaan ja kokemukseltaan täyttää luvan lajiin perustuvat kelpoisuusvaatimukset:

1) huoltohenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen;

6) merkinantajan hyväksyntä;

7) rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus.

55 §

Ilma-aluksen ja kauko-ohjauspaikan miehistö

Ilma-aluksen tai sen kauko-ohjauspaikan on sitä ilmailuun käytettäessä oltava turvallisesti miehitetty. Turvallisesta miehityksestä vastaa ilma-aluksen omistaja, haltija tai käyttäjä.

57 §

Lennon valmistelu ja suorittaminen

Päällikön on huolehdittava siitä, että lento suoritetaan turvallisesti sekä säännösten, määräysten ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvan taikka vastaavan ilmoituksen mukaisesti sekä ilmailuviranomaisen hyväksymää lentokäsikirjaa noudattaen.

Miehistön jäsenen, kauko-ohjattavan ilma-aluksen ohjauspaikan miehistön ja tähystäjän on suoritettava lentokäsikirjassa ja lentotoiminta-, lentotyö- tai lentokoulutusluvassa taikka vastaavassa ilmoituksessa sille osoitetut tehtävät, jollei ilma-aluksen päällikkö määrää tehtävien jaosta toisin.

79 a §

Rakentamislupaa koskevan hakemuksen tiedoksianto

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää.

80 §

Rakentamislupa-asian käsittelyyn liittyvä kuulemismenettely

— — — — —

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, ennen asian ratkaisemista on lisäksi varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä. Muistutukset ja mielipiteet on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 30 päivää.

Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta toimittaa rakentamislupaa koskeva hakemus ja sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

81 a §

Rakentamislupaa koskeva päätös

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi hallintolaissa säädettyjen vaatimusten lisäksi, mitä lausuntoja, huomautuksia ja mielipiteitä asiassa on annettu ja miten ne ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätöksessä on lisäksi selostettava esitetyt toimenpiteet merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi sekä kuvaus Liikenne- ja viestintäviraston seurantatoimenpiteistä.

81 b §

Rakentamislupaa koskevan päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on annettava rakentamislupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen hallintolain 62 a §:ää. Rakentamisluvan myöntämistä koskevasta päätöksestä on lisäksi ilmoitettava kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja maakunnan liitolle sekä tarvittaessa muullekin viranomaiselle.

Liikenne- ja viestintäviraston velvollisuudesta toimittaa rakentamislupaa koskeva päätös sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

81 c §

Rakentamislupa-asian seuranta

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, Liikenne- ja viestintäviraston on seurattava hankkeen arvioitujen ja muiden vaikutusten toteutumista sekä käytettävä hyväksi seurannan tuloksia hankkeiden vaikutusarvioinnissa.

88 a §

Valtionavustus lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää valtionavustuksia valtion lentoasemaverkkoyhtiön ulkopuolisten lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoihin valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa.

Valtionavustusten myöntämiseen sovelletaan tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 651/2014 siltä osin kuin kyse on mainitun asetuksen 56 a artiklan soveltamisalaan kuuluvasta tuesta. Tämän lisäksi sovelletaan täydentävästi valtionavustuslakia (688/2001) sekä suuntaviivoista valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiöille annettua komission tiedonantoa (2014/C 99/03).

108 §

Ilmaliikenne- ja sääpalvelun tarjoaminen

Valtioneuvosto voi nimetä Suomen vastuulla olevaan ilmatilaan tai sen osaansääpalvelujen tarjoajan, joka toimii kyseisessä ilmatilassa yksinoikeudella. Ennen sääpalvelun tarjoajan nimeämistä on kuultava sisäministeriötä, puolustusministeriötä ja ilmaliikennepalvelun tarjoajaa. Sääpalvelun tarjoajaa nimettäessä on otettava huomioon turvallisuuden säilyminen korkealla tasolla sekä etsintä- ja pelastuspalveluihin, aluevalvontaan ja kriisitilahallintaan liittyvien tehtävien suorittamismahdollisuudet. Sääpalvelun tarjoajan nimeämiseen on liitettävä nimeämisen muuttamista, rajoittamista, väliaikaista keskeyttämistä ja peruuttamista koskevat ehdot.

110 §

Lentomenetelmät

Ilmaliikenteen hallintaa koskevan täytäntöönpanoasetuksen mukaisen hyväksyntätodistuksen saanut lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoaja vastaa lentomenetelmistä. Lentopaikan pitäjä vastaa siitä, että lentopaikalla käytetty lentomenetelmä on hyväksyntätodistuksen saaneen lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajan suunnittelema. Lisäksi lentopaikan pitäjä vastaa lentopaikalla käytettävien lentomenetelmien ylläpidosta ja säännöllisestä uudelleentarkastelusta.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

Edellä 1 momentissa tarkoitettun lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajan on lentomenetelmää suunnitellessaan tai uudelleen tarkastellessaan kuultava asianomaista ilmaliikennepalvelun tarjoajaa ja lentopaikan pitäjää sekä sotilasilmailuviranomaista.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ilmaliikenteen hallintaa koskevan täytäntöönpanoasetuksen 3 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitetuista jäsenvaltion tehtävistä, jotka liittyvät ilmatilan rakenteiden suunnitteluun sekä lentomenetelmien ylläpitoon ja säännölliseen uudelleentarkasteluun. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoajia koskevista lentomenetelmien suunnitteluperusteista ottaen huomioon Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston ja Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön antaman ohjeistuksen.

111 §

Lennonvarmistuspalvelun maksut

Liikenne- ja viestintäviraston on valmisteltava palveluntarjoajien toimittamien tietojen pohjalta yhteisen lennonvarmistuksen maksujärjestelmän mukainen esitys maksuista. Viraston on varattava toimijoille tilaisuus antaa lausuntonsa esityksestä sekä toimitettava esityksensä Euroopan komissiolle tarkistettavaksi. Saadut lausunnot ja Euroopan komission näkemykset huomioon ottaen virasto vahvistaa maksut ja ilmoittaa ne Euroopan komissiolle.

112 §

Lennonvarmistuspalvelujen ylläpitäminen, järjestäminen ja kehittäminen

Edellä 108 §:ssä tarkoitettu ilmaliikennepalvelun tarjoaja ylläpitää, järjestää ja kehittää tarjoamiaan lennonvarmistuspalveluja ilmatilan lohkoissa siviili-ilmailua, valtion ilmailua ja sotilasilmailua varten. Jos lennonvarmistuspalvelun tarjoamiseen käytettävät laitteet tai järjestelmät ovat lentoasemaverkosta ja –maksuista annetun lain (210/2011) 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettun lentoasemaverkkoyhtiön omistuksessa tai hallinnassa, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoasemaverkkoyhtiön on yhteistyössä varmistettava, että niitä ylläpidetään, järjestetään ja kehitetään siviili-ilmailua, valtion ilmailua ja sotilasilmailua varten. Valtion ilma-aluksilta ja sotilasilma-aluksilta perittävien maksujen on vastattava siviili-ilmailun ilma-aluksille tarjottavista palveluista perittäviä maksuja, jos kyseessä ei ole erillispalvelu tai jollei niistä ole toisin sovittu. Valtion ilmailulle ja sotilasilmailulle järjestettävistä palveluista ja niiden hinnoittelusta sovitaan tarkemmin ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja lentoasemaverkkoyhtiön sekä valtion ilmailun ja sotilasilmailun edustajien välillä.

Lennonvarmistuksen erillispalveluilla tarkoitetaan tässä laissa niitä valtion ilma-alusten ja sotilasilma-alusten toiminnan vaatimuksesta tarvittavia lennonvarmistuspalveluja, joita:

- 1) tarjoaa ainoastaan yksi palveluntarjoaja;
- 2) varten ei ole määritettyä yleisten palveluehtojen mukaisia maksuja; ja
- 3) ylläpidetään, järjestetään ja kehitetään ainoastaan valtion ilmailua tai sotilasilmailua varten.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

138 §

Vakuutukset

Vakuutuksista ilmailussa aiheutuvan vahingon varalta säädetään lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 785/2004, jäljempänä *ilmailun vakuutusasetus*, sekä ilmaliikenteen hallintaa koskevassa täytäntöönpanoasetuksessa. Siltä osin kuin edellä mainittuja asetuksia ei sovelleta tai niissä ei säädetä vakuutukseen liittyvistä seikoista, sovelletaan tämän lain 139 §:ää.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa ilmailun vakuutusasetuksen 8 artiklan mukaisista jäsenvaltion tehtävistä.

141 §

Toimenpiteet henkilölle myönnettyyn lupaan tai henkilön toimintaan puuttumiseksi

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa ryhtyä 142—145 §:ssä tarkoitettuihin toimiin sellaisten henkilöiden osalta, joilla on:

2) huoltohenkilöstön lupakirja kelpuutuksineen;

9) EU:n turvatoimien varmentajan hyväksyntä;

10) koulutus- tai lentotoimintaorganisaation vastuuhenkilön hyväksyntä; tai

11) rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus.

146 §

Toimenpiteet organisaatiolle myönnettyyn lupaan tai ilmoituksenvaraiseen toimintaan puuttumiseksi

Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa ryhtyä 147—149 §:ssä tarkoitettuihin toimiin, kun kyseessä on:

1) lentokelpoisuuden hallintaorganisaatio;

2) ilmailulääketieteen keskus;

3) suunnittelu-, valmistus- tai huolto-organisaatio;

4) huoltohenkilöstön koulutusorganisaatio;

5) 40 §:ssä tarkoitettu lentokelpoisuustarkastaja;

6) maahuolintapalvelujen tarjoaja;

7) lentonäytöksen tai lentokilpailun järjestäjä;

8) lentopaikan pitäjä;

9) valvottu edustaja, tunnettu lähettäjä tai valvottu toimittaja;

10) kolmannen maan lentoasemalta Euroopan unioniin liikennöivän rahdin tai postin kuljettajan hyväksynnän haltija;

11) lennonvarmistuspalvelun tarjoaja;

12) lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaatio;

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

- 13) lentomenetelmäsuunnittelupalvelujen tarjoaja;
- 14) 158 §:ssä tarkoitetun lentoesteluvan haltija.

152 §

Ammattitaidon ylläpitäminen

— — — — —
Mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettua henkilön esteellisyydestä käsiteltäessä Liikenne- ja viestintävirastossa mainitussa momentissa tarkoitettua toiminnanharjoittajaa koskevaa asiaa, ei sovelleta:

- 1) lennonvarmistuksen valvontaan eikä sitä koskevaan päätöksentekoon; eikä
- 2) lentoa simuloivien koulutuslaitteiden arviointimenettelyyn eikä sitä koskevaan päätöksentekoon.

153 §

Viranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Ilmailutoimintaa harjoittavan, ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän sekä lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavan on, siltä osin kuin tiedot ovat hänen hallussaan tai saatavillaan, annettava salassapitosäännösten estämättä Liikenne- ja viestintävirastolle sen pyynnöstä ilmailutoiminnan valvontaa tai ilmailun poikkeustilanteiden tutkintaa varten:

— — — — —
Etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä 121 §:n nojalla huolehtivalla ilmaliikennepalvelun tarjoajalla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä etsintä- ja pelastuspalvelun toteuttamiseksi välttämättömät tiedot Liikenne- ja viestintävirastolta, poliisilta ja pelastustoimintaan osallistuvilta viranomaisilta. Tietoja saadaan käyttää vain etsintä- ja pelastuspalvelun toteuttamisessa.

166 §

Ilma-aluksen lähdön estäminen muusta syystä

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää lennon ja estää ilma-aluksen lähdön:

- — — — —
- 2) jos on aihetta epäillä, ettei tämän lain, turva-asetuksen tai yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/1998 säännöksiä tai niiden nojalla annettuja lentoa koskevia määräyksiä muutoin ole noudatettu;
- — — — —

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

169 a §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulun ja lennätyksen havainnointi

Lentoaseman pitäjä ja ilmaliikennepalvelun tarjoaja voivat miehittämättömän ilma-aluksen aiheuttamaan uhkaan varautumiseksi ja uhkan tehokkaan torjumisen mahdollistamiseksi käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen lennätykseen liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja miehittämättömän ilma-alusjärjestelmän yksilöimiseksi ja sen sijainnin määrittämiseksi silloin, kun miehittämättömän ilma-alus saapuu oikeudettomasti:

1) 11 a §:n 2 kohdan nojalla perustetulle UAS-ilmatilavyöhykkeelle; tai

2) ilmatilaan, jossa tarjotaan ilmaliikennepalvelua.

Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä 1 momentin mukaisen tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä.

Havainnointitoimivallan käyttöönotosta on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle ennen ensimmäisen havainnon tekemistä. Oikeudetonta lennätystä koskevasta havainnosta on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle vuorokauden kuluessa.

170 §

Toimintakyvyn heikkeneminen

Tehtävää ilma-aluksessa, ilmailuun käytettävässä liitimessä tai muussa laitteessa taikka lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää maaorganisaatiossa ei saa suorittaa se, joka on käyttänyt alkoholia tai muuta huumavaa ainetta niin, että sitä on hänen elimistössään havaittava määrä.

Edellä 1 momentissa mainittua tehtävää ei saa hoitaa myöskään henkilö, joka sairauden tai väsymyksen johdosta tai muusta sellaisesta syystä ei voi hoitaa tehtävää lentoturvallisuutta vaarantamatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän suorittaminen alkaa työvuoron alkaessa ja päättyy työvuoron päättyessä. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös lennon valmisteluun välittömästi liittyviä toimenpiteitä, jos lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä työskentelevällä ei ole työvuoroja tai hän ei suorita tehtävää ammattia harjoittaessaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lentoturvallisuuteen vaikuttavaa tehtävää suorittavia henkilöitä ovat ainakin lentoaseman turvavalvotulla alueella työskentelevä, lennonvarmistuksen operatiivisissa ja teknillisissä tehtävissä toimiva, lentoturvallisuuteen liittyvissä esimiestehtävissä toimiva, ilma-aluksen lentävä henkilöstö ja lennonvalmisteluun liittyvässä tehtävässä toimiva henkilöstö, lentoaseman turvavalvotulla alueella liikkumisluvan omaava henkilöstö, lentoaseman turvatarkastaja ja lentoaseman vartija.

Puolustusvoimat määrää tarvittaessa toiminnan vaativuuden sitä edellyttäessä sotilasilmailussa sovellettavista tiukemmista vaatimuksista kuin 1—4 momentissa säädetään.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun henkilön aisteille asetettavista vaatimuksista sekä tehtävien hoitamiseen vaikuttavista sairauksista, vammoista, muusta toimintakyvyn heikentymisestä tai muusta vastaavasta 1—4 momentin mukaisten tehtävien hoitamista heikentävästä ominaisuudesta sekä niiden arviointimenettelystä.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

174 §

Virkavastuu

Edellä 40, 46, 60, 97, 99, 102, 103 ja 121 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä suorittavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

178 §

Ilmailurikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 9 §:n 4 momentin nojalla annettua ilma-alusta tai laitetta, urheilulaskuvarjoa, nousuvarjoa, miehittämätöntä ilma-alusjärjestelmää taikka niiden ohjaajaa koskevaa määräystä,

2) käyttää tai luovuttaa ilma-aluksen toiselle ilmailuun käytettäväksi 10 §:n vastaisesti,

3) rikkoo 11 §:ssä tarkoitettua ilmailulta rajoitettua tai kiellettyä aluetta koskevaa kieltoa tai rajoitusta, 11 a §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykettä koskevaa kieltoa tai rajoitusta taikka 11 b §:ssä tarkoitettua UAS-ilmatilavyöhykkeelle asetettua käyttöehtoa,

4) käyttää ilmailuun ilma-alusta, jota ei ole asianmukaisesti merkitty 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa, 16 §:n 2 momentissa tai miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklassa tarkoitettuun tunnuksiin taikka vastaaviin ulkomaisiin tunnuksiin taikka joka on varustettu väärin tunnuksiin,

5) laiminlyö 20 §:ssä tai 36 §:n 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuuden,

6) käyttää tai luovuttaa ilma-aluksen toiselle ilmailuun 34 §:n 2 momentin tai Euroopan unionin asetusten vastaavien, lentokelpoisuuden hallintaa koskevien säännösten vastaisesti,

7) tekee ilman hyväksyntää työn, johon 42 §:n tai suunnittelua, valmistusta ja huoltoa koskevien EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen komission asetusten säännösten mukaan vaaditaan hyväksyntä,

8) käyttää ilma-alusta, joka ei täytä 44 §:n tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisia vaatimuksia,

9) rikkoo 49 §:ssä tai EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa luvan hakijalle tai haltijalle säädettyä velvollisuutta ilmoittaa kelpoisuuteen vaikuttavista tekijöistä,

10) rikkoo 57 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä taikka EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa säädettyä tai määrättyä ilma-aluksen tai laitteen päällikön taikka miehistön jäsenen tai tähtytäjän lennon valmistelua ja suorittamista koskevaa velvollisuutta,

11) rikkoo 59 §:ssä matkustajalle säädettyä velvollisuutta,

12) rikkoo 55 §:ssä tai sen nojalla annetussa määräyksessä säädettyä tai määrättyä ilma-aluksen omistajan, haltijan tai käyttäjän velvollisuutta,

13) harjoittaa 70 tai 72 §:ssä tarkoitettua toimintaa ilman vaadittavaa lupaa tai ilmoitusta taikka rikkoo tällaisen luvan ehtoja tai ilmoituksenvaraista toimintaa koskevia säädöksiä ja määräyksiä,

14) käyttää lentoonlähtö- tai laskupaikkana muuta kuin 76 §:n mukaan sallittua lentopaikkaa tai aluetta,

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

15) pitää lentopaikkaa ilman 82 §:ssä tai EASA-asetuksessa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua lentoaseman hyväksyntätodistusta tai 84 §:ssä tarkoitettua pitolupaa taikka rikkoo tällaisen todistuksen tai luvan ehtoja,

16) rikkoo 88 §:n mukaista velvollisuutta taikka lentopaikan pitäjän tai Liikenne- ja viestintäviraston asettamaa lentopaikan käytön kieltoa tai rajoitusta,

17) rikkoo 100 §:n 1 momentissa säädettyä kieltoa liikkua tai oleskella lentoaseman eräillä alueilla,

18) käyttää valtakunnan rajan yli lentämiseen muuta kuin rajavartiolaitain (578/2005) 12 §:ssä tarkoitettua rajanylityspaikkaa,

19) siirtää 123 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-alusta taikka sen osaa tai tavaraa ilman mainitussa säännöksessä edellytettyä lupaa,

20) toimii poikkeama-asetuksen 16 artiklan 9 kohdassa säädetyn vastaisesti,

21) rikkoo 157 §:ssä tarkoitettuja ilmailun ympäristövaikutuksia koskevia määräyksiä tai päätöksiä,

22) rikkoo 158 §:ssä säädettyä laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä koskevaa kieltoa taikka velvollisuutta lentoesteluvan hankkimiseen, lentoesteen merkitsemiseen ja muutosten ilmoittamiseen,

23) rikkoo 159 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, josta säädetään tarkemmin Liikenne- ja viestintäviraston määräyksissä tai kieltoa koskevissa päätöksissä tai

24) rikkoo 167 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilma-aluksen kulkuun puuttumista koskevaa kieltoa tai määräystä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, *ilmailurikkomuksesta* sakkoon.

17 luku

Muutoksenhaku

181 §

Muutoksenhaku

Seuraaviin muun kuin viranomaisen tekemiin päätöksiin vaaditaan oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta:

1) 40 §:ssä tarkoitettu päätös lentokelpoisuuden tarkastustodistuksesta;

5) 111 §:ssä tarkoitettu lennonvarmistuspalvelun maksuja koskeva päätös;

6) 43 §:ssä tarkoitettua liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän huoltohenkilöstön koulutusorganisaation tai 114 §:ssä tarkoitettua lennonvarmistushenkilöstön koulutusorganisaation antama päätös.

Edellä 2 momentissa ja 3 momentin 1—4 ja 6 kohdassa tarkoitettua oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Edellä 3 momentin

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

5 kohdassa tarkoitetusta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

— — — — —

181 a §

Muutoksenhakuun oikeutetut eräissä tapauksissa

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen, on oikeus toimialaansa kuuluvissa asioissa hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat yhdistyksen tai säätiön toiminta-alueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Kunnalla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja maakunnan liitolla on oikeus hakea valittamalla muutosta sellaiseen rakentamisluvan myöntämistä koskevaan päätökseen, jonka vaikutukset ulottuvat kunnan alueelle tai viranomaisen toimialueelle, jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 110 § tulee kuitenkin voimaan vasta 27 päivänä tammikuuta 2022.

— — — — —

2.

Laki

ilmailulain 68 ja 69 §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan ilmailulain (1194/2009) 68 ja 69 §.

2 §

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat luvat, hyväksynnit, kiellot ja päätökset jäävät voimaan sellaisina kuin ne olivat tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Edellä 1 §:ssä mainittujen kumottavien säännösten nojalla annetut määräykset jäävät voimaan.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 127 §:n 5 momentti, 128, 130, 180 ja 203 §, 242 §:n 2 ja 4 momentti, 251 §, 256 §:n 2 momentti ja 266 §, sellaisina kuin niistä ovat 127 §:n 5 momentti ja 128 § laissa 984/2018, 130 § laissa 301/2018, 203, 251 ja 266 § laissa 371/2019, 242 §:n 2 ja 4 momentti laissa 1256/2020 ja 256 §:n 2 momentti laissa 299/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 126 a, 129 a, 133 a ja 194 a §, 249 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 371/2019 ja 1256/2020, uusi 5 momentti ja lakiin uusi 266 a § seuraavasti:

126 a §

Lentoliikenneoikeuksien käytön rajoittaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää, rajoittaa tai asettaa ehtoja lentoliikenteen harjoittamiselle reiteillä, joiden lähtö- tai saapumisaika on Suomessa. Kielto, rajoitus tai ehto voidaan asettaa vain, jos se on välttämätöntä lentoturvallisuuden, maanpuolustuksen, aluevalvonnan, rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka tartuntatautilain (1227/2016) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitetun poikkeuksellisen epidemian leviämisen rajoittamiseksi.

Päätös kiellon, rajoituksen tai ehdon asettamisesta voi olla voimassa vain välttämättömän ajan, kuitenkin enintään 14 vuorokautta. Jos kieltä, rajoitusta tai ehtoa on tarpeen jatkaa 14 vuorokauden jälkeen, päätöksen siitä tekee valtioneuvosto. Kielto, rajoitus tai ehto voidaan tällöinkin asettaa enintään 14 vuorokauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetty edellytykset eivät enää täyty.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen toimien on oltava lentoliikenneasetuksen 21 artiklassa tarkoitetulla tavalla suhteellisuus- ja avoimuusperiaatteiden mukaisia ja perustuttava puolueettomiin ja syrjimättömiin perusteisiin. Toimista päätettäessä on myös muutoin huomioitava, mitä lentoliikenneasetuksessa säädetään ja soveltuvissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään lentoliikenneoikeuksien rajoittamisesta. Jos kyse on muusta kuin lentoturvallisuuden vaarantamista koskevasta tilanteesta, muun toimivaltaisen viranomaisen on laadittava tilanteesta riskiarvio.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

Kielto, rajoitus tai ehto voidaan asettaa vain, jos se on riskiarvion perusteella välttämätöntä ja oikeasuhtaista.

Liikenne- ja viestintäviraston on huolehdittava 1 momentissa tarkoitettujen toimien osalta yhteydenpidosta Euroopan komission, muiden valtioiden ja näiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa ottaen huomioon, mitä lentoliikenneasetuksessa säädetään ja soveltuviissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Yhteydenpidosta 2 momentissa tarkoitettujen toimien osalta huolehtii kuitenkin valtioneuvosto.

127 §

Lentotyölupa

Lukuun ottamatta miehittämätöntä valtion ilma-alusta, lentotyössä käytettävä ilma-alus on rekisteröitävä Suomen ilma-alusrekisteriin. Liikenne- ja viestintävirasto voi myöntää lentotyöluvan toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidylle ilma-alukselle, jos sen lentoturvallisuusvalvonta voidaan asianmukaisesti hoitaa. Jos lentotyöhön ei ole käytettävissä sopivaa jäsenvaltiossa rekisteröityä ilma-alusta ja jos lentoturvallisuus ei vaarannu, Liikenne- ja viestintävirasto voi hyväksyä käytettäväksi kolmannen maan ilma-alusrekisteriin merkityn ilma-aluksen. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, millä edellytyksillä tällainen ilma-alus voidaan hyväksyä lentotyötehtäviin.

128 §

Ilmoitus eräillä ilma-aluksilla harjoitettavasta lentotoiminnasta

Siltä osin kuin matkustajien kuljettaminen EASA-asetuksen liitteen I kohdan 1 alakohdissa a, d tai g tarkoitetulla ilma-aluksella ei edellytä lentoliikenneasetuksen mukaista liikennelupaa tai tämän lain 127 §:ssä tarkoitettua lentotyölupaa eikä Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu, lentotoiminnan harjoittajan on tehtävä Liikenne- ja viestintävirastolle ilmoitus lentotoiminnasta ennen toiminnan aloittamista.

Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa edellä 1 momentissa tarkoitettun lentotoiminnan turvallisen harjoittamisen edellyttämiä tarkempia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

- 1) ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittajan organisaatiota ja henkilöstöä;
- 2) ilmoituksenvaraiseen toimintaan käytettävää kalustoa;
- 3) turvallisuudenhallintajärjestelmää;
- 4) lentokäsikirjaa tai toimintakäsikirjaa, toimintamenetelmiä ja toiminnan rajoituksia;
- 5) taloudellisia toimintaedellytyksiä.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

14 luku

Lentomiehистön pätevyudet ja koulutus

129 a §

Sovelletamisala

Tätä lukua sovelletaan ilmailussa Suomen alueella, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä velvoitteesta muuta johdu.

130 §

Lentäjä, matkustamomiehистön jäsen ja kauko-ohjaaja

Ilma-aluksen ohjaamo- ja matkustamomiehистön vaatimuksista ja henkilöluvista sekä tarkastuslentäjän valtuutuksista, säädetään EASA-asetuksessa ja siviili-ilmailun lentomiehистöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 1178/2011, jäljempänä *lentomiehистöasetus*. Siltä osin kuin mainittuja asetuksia ei sovelleta, ilma-aluksen ohjaamomiehистön jäsenenä toimivalla henkilöllä on kuitenkin oltava lentäjän lupa siihen liittyvine kelpuutuksineen ja valtuutuksineen sekä lääketieteellinen kelpoisuus. Ilma-aluksen ohjaamomiehистön jäsenenä toimivalla ja muulla ilmailuradiota käyttävällä henkilöllä on myös oltava Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa ja yleissopimusta (SopS 94/1996) täydentävän radio-ohjesäännön mukainen rajoitettu radiopuhelimenhoitajan kelpuutus.

Miehittämättömän ilma-aluksen kauko-ohjaajan pätevyyttä ja ilma-aluksen käyttäjän rekisteröitymistä koskevista vaatimuksista säädetään säännöistä ja menetelmistä miehittämättömien ilma-alusten käytössä annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2019/947, jäljempänä *miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetus*.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, muulla ilma-aluksen ohjaamomiehистön jäsenellä kuin ilma-aluksen päälliköllä ei tarvitse olla tehtävän edellyttämää lupaa, kelpuutusta tai hyväksyntää lennolla, jos kyseessä on koulutus- tai tarkastuslento tällaisen luvan, kelpuutuksen tai hyväksynnän saamiseksi.

133 a §

Miehистökortti

Liikenne- ja viestintävirasto myöntää hakemuksesta ilma-aluksen miehистölle miehистökortin. Hakemukseen on liitettävä liikenneluvan haltijan vakuutus siitä, että hakija on sen palveluksessa.

Miehистökortin myöntämisen ja voimassaolon edellytyksenä on, että hakija:

- 1) toimii ilma-aluksen miehистön jäsenenä Liikenne- ja viestintäviraston myöntämän liikenneluvan haltijan palveluksessa;
- 2) täyttää ilmailulain (864/2014) 102 §:ssä tarkoitetun lentokenttäalueelle pääsyä koskevan luvan myöntämisen edellytykset.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

Liikenneluvan haltijan on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle miehistökortin haltijan työsuhteen päättymisestä.

180 §

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos liikennettä valvovina viranomaisina

Poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos valvovat omalla tehtäväalueellaan tämän lain noudattamista tieliikenteessä.

Poliisi valvoo omalla tehtäväalueellaan tämän lain sekä EASA-asetuksen ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista miehittämättömässä ilmailussa.

194 a §

EASA-asetuksessa ja lentoliikenneasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto on EASA-asetuksessa ja sen nojalla annetuissa komission asetuksissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen sekä lentoliikenneasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen, jollei muualla toisin säädetä.

203 §

Julkista valtaa käyttävän henkilön vastuu

Edellä 37 §:ssä tarkoitettuun kokeen arvioijaan, 89 §:ssä tarkoitettuun näytön vastaanottajaan, 130 §:ssä tarkoitettuun tarkastuslentäjään, 195 §:ssä tarkoitettuun ilmailulääkäriin ja työterveyslääkäriin sekä 196 §:n 4 momentissa ja 204—207 §:ssä tarkoitettuun asiantuntijaan, lääkäriin ja psykologiin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

242 §

Luvan tai hyväksymispäätöksen peruuttaminen, muuttaminen tai rajoittaminen

Liikenne- ja viestintävirasto voi muuttaa tai rajoittaa lupaa tai rajoittaa hyväksymispäätöksen alaista toimintaa tai peruuttaa luvan tai hyväksymispäätöksen, jos:

1) luvan tai hyväksymispäätöksen myöntämisen edellytykset eivät enää täyty eikä edellytyksissä olevia virheitä tai puutteita korjata asetetussa määräajassa;

2) luvanhaltija tai hyväksymispäätöksen perusteella toimintaa harjoittava on toistuvasti tai vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka luvanhaltijan tai hyväksymispäätöksen perusteella toimintaa harjoittavan tässä laissa säänneltyä toimintaa koskevia Euroopan unionin asetusten säännöksiä eikä huomautuksen tai varoituksen antamista voida pitää riittävänä;

3) luvan haltija ei noudata liikennöintiluvan perusteena olevaa lentoliikennesopimusta tai muuta kansainvälistä velvoitetta; tai

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

4) on muusta kuin 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua syytä perusteltua syytä epäillä, ettei luvan haltija tai hyväksymispäätöksen perusteella toimintaa harjoittava kykene hoitamaan luvan tai hyväksymispäätöksen mukaista tehtäväänsä tai harjoittamaan luvassa tai hyväksymispäätöksessä tarkoitettua toimintaa turvallisesti.

Liikenne- ja viestintävirasto voi peruuttaa luvan tai hyväksymispäätöksen vain, jos lievempää seuraamusta ei asiasta kokonaisuudessaan ilmenevät seikat huomioon ottaen voida pitää riittävänä. Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa sekä 3 momentissa tarkoitettu luvan tai 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu hyväksymispäätöksen peruutus voidaan määrätä olemaan voimassa rikkomuksen vakavuuteen suhteutetun määräajan tai toistaiseksi. Ennen päätöksentekoa viraston on kuultava luvan haltijaa tai toimijaa, joka harjoittaa toimintaansa hyväksymispäätöksen nojalla.

249 §

Toiminnan kieltäminen eräissä tapauksissa

Liikenne- ja viestintävirasto voi kieltää toistaiseksi tai määräajaisesti sellaisen 13 tai 14 luvussa tarkoitettun toiminnan, johon tämän lain tai Euroopan unionin lainsäädännön mukaan ei tarvita lupaa, mutta josta on tehtävä ilmoitus, taikka rajoittaa sitä, jos:

1) ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittamisen edellytykset eivät enää täyty eikä edellytyksissä olevia virheitä tai puutteita korjata asetetussa määräajassa;

2) ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittaja on toistuvasti tai vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka tässä laissa säänneltyä toimintaa koskevia Euroopan unionin asetusten säännöksiä eikä huomautuksen tai varoituksen antamista voida pitää riittävänä; tai

3) on muusta kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettua syytä perusteltua syytä epäillä, ettei ilmoituksenvaraisen toiminnan harjoittaja kykene hoitamaan ilmoituksen mukaista tehtäväänsä tai harjoittamaan ilmoituksessa tarkoitettua toimintaa turvallisesti.

251 §

Lentotoimintaluvan tai liikennöintiluvan raukeaminen

Edellä 123 §:ssä tarkoitettu lentotoimintalupa tai 124 §:ssä tarkoitettu liikennöintilupa raukeaa, jos:

1) luvan haltija ei ole ryhtynyt harjoittamaan lentotoimintaa tai käyttämään liikenneoikeuksia saamansa lentotoimintaluvan tai liikennöintiluvan ehtojen mukaisesti; tai

2) luvan haltija lopettaa tai keskeyttää lentotoimintansa.

Edellytyksenä on lisäksi, että luvan haltija ei ole osoittanut Liikenne- ja viestintäviraston asettamassa vähintään kuuden kuukauden mittaisessa määräajassa, että hän edelleen täyttää luvan saamisen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset tai että liikenteen keskeyttäminen johtuu sellaisista poikkeuksellisista seikoista, joihin lentotoimintaluvan tai liikennöintiluvan haltija ei ole voinut vaikuttaa.

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

256 §

Oikaisuvaatimus

Henkilöluvan tai taksiliikenneluvan hakija tai haltija ja taksiliikenneluvan haltijan 7 §:ssä tarkoitettu liikenteestä vastaava henkilö saa vaatia oikaisua 35 tai 35 a §:ssä tarkoitetun Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän koulutuskeskuksen tai koulutuksen järjestäjän, 89 §:ssä tarkoitetun näytön vastaanottajan, 114 §:ssä tarkoitetun merenkulun koulutuksen järjestäjän, 135 §:ssä tarkoitetun koulutusluvan haltijan tai ilmoituksenvaraisen koulutustoiminnan harjoittajan, 195 §:ssä tarkoitetun ilmailulääkäriin, ilmailulääketieteen keskuksen, työterveyslääkäriin ja matkustamomiehistöön kelpoisuustodistuksen myöntävän organisaation, 204 §:ssä tarkoitetun rautatielääkäriin, 205 §:ssä tarkoitetun rautatiepsykologin ja 206 §:ssä tarkoitetun merimieslääkäriin antamaan lausuntoon tai muuhun päätökseen Liikenne- ja viestintävirastolta.

266 §

Luvaton lentotoiminta

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta harjoittaa 127 §:ssä tai lentotoiminta-asetuksen 2 artiklan ensimmäisen kohdan 7 alakohdassa tarkoitettua erityislentotoimintaa, 128 §:ssä tarkoitettua lentotoimintaa taikka miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksessa tarkoitettua miehittämätöntä ilmailutoimintaa ilman vaadittavaa lupaa tai ilmoitusta tai rikkoo tällaisen luvan tai ilmoituksen ehtoja, on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta lentotoiminnasta* sakkoon.

266 a §

Miehittämätöntä ilma-alustoimintaa koskeva rikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) ohjaa miehittämätöntä ilma-alusjärjestelmää ilman miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksen 8 artiklan mukaisen kauko-ohjaajan pätevyysvaatimuksen taikka tämän lain 135 a §:n mukaisen vähimmäisikävaatimuksen täyttämistä; tai

2) käyttää miehittämätöntä ilma-alusjärjestelmää rekisteröitymättä käyttäjäksi ollessaan siihen miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksen 14 artiklan nojalla velvollinen,

on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *miehittämätöntä ilma-alustoimintaa koskevasta rikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 265 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 265 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1003/2018,
seuraavasti:

265 §

Pätevyyden osoittaminen

Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä säädetään ilmailulaissa (864/2014) ja liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017).

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

5.

Laki

rikoslain 23 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 2 §:n 2 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 545/1999,
seuraavasti:

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

1 §

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen

Liikenneturvallisuuden vaarantamisesta tuomitaan myös se, joka 1 momentissa tarkoitettulla tavalla;

2) ohjatessaan ilma-alusta tai toimiessaan sen miehistön jäsenenä tai muussa lentoturvallisuustehtävässä tai muulla tavoin rikkoo ilmailulakia (864/2014), liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 13 tai 14 lukua, niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1139, jäljempänä EASA-asetus, tai sen nojalla annettuja asetuksia taikka yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 300/2008 tai sen nojalla annettuja asetuksia, tai

2 §

Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen

Törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta tuomitaan myös se, joka liikenneturvallisuuden vaarantamisessa tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta;

2) ohjatessaan ilma-alusta tai toimiessaan sen miehistön jäsenenä tai muussa lentoturvallisuustehtävässä tai muulla tavoin rikkoo ilmailulakia, liikenteen palveluista annetun lain 13 tai 14 lukua, niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, EASA-asetusta yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1139 tai sen nojalla annettuja asetuksia taikka yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 300/2008 tai sen nojalla annettuja asetuksia, tai

siten, että rikos on omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

puolustusvoimista annetun lain 15 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 15 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 538/2020,
seuraavasti:

15 a §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Puolustusvoimilla on oikeus ottaa ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitettu miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoa käyttäen tilapäisesti haltuunsa, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos se saapuu oikeudetta puolustusvoimien pysyvässä käytössä tai tämän lain 14 §:ssä tarkoitettussa käytössä olevan alueen yläpuoliseen ilmatilaan tai luvatta sellaiselle ilmailulain 11 §:ssä tai 11 a §:ssä tarkoitettulle ilmailulta rajoitetulle tai kielletylle alueelle, joka sijaitsee edellä tarkoitetun alueen yläpuolella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö LiVM 27/2021 vp

Helsingissä 3.12.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Paula Werning sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker